

NŐK VILÁGA.

AZ UNITÁRIUS KÖZLÖNY MELLÉKLAJJA.

FŐMUNKATÁRSOK: FANGHNÉ GYUJTÓ IZABELLA, PERCZELNÉ
KOZMA FLÓRA, RAFFAJ IRMA.

Jézus, mint jó barát.

Részlet Stalker J. glasgowi lelkész könyvéből.

I.

Sokan és sokszor hibául rótták föl, hogy az Uj-Testamentum nem foglalkozik a barátsággal és ámbár szabályokat állít föl, hogyan viselkedjenek egymással a házasfelek, milyen legyen a viszony szülők és gyermek, fivér és nővér közt, nem magyarázza meg, milyen lelki kapocs van barát és barát közt. E hiányt többféleképen magyarázták, de mielőtt ennek fejtegetésébe bocsátkoznánk, arról kell igazán meggyőződnünk, való-e az a hiány, igaz-e. hogy az Uj-Testamentum sehol sem említi a barátságot.

Az eddigi állításokkal szemben elég merész vagyok határozottan kimondani, hogy épen az Uj-Testamentum az a classicus könyv, melyben legjobban tanulmányozhatjuk a barátságot. A legmagasztosabb barátság példáját Jézusnál látjuk; s az ő magaviselete barátaival szemben megtanít minket arra, hogy milyennek kell lenni az igazi barátságnak.

Ez állításom ellen sokan azt hozhatnák föl, hogy Jézus mint Megváltó oly fenséges távolban állott környezetétől s azoktól, kiket talán barátainak nevezhetnénk, hogy e viszony közöttük lehetetlenné vált.

De hiszen ő maga mondá, a 12 kiválasztottnak: „Ezentul nem szolgálím, de barátaim lesztek.“ Ezek közül 3 volt állandó társa: Péter, Jakab és János; utóbbit legjobban szerette összes tanítványai között. Azt is tudjuk, hogy Jézus szerette Mártát, Máriát és fivérüket Lázárt; tudjuk, hogy szoros baráti kötelék füzte őt a Bethániában élő kedves családhoz. Mint Megváltó mindenkit egyaránt szeret; de a fentemlített esetekben az embert látjuk benne, ki mélyebb baráti vonzalmat csak néhány kiválasztott iránt érez.

II.

Sokan, kik a barátságról elmélkedtek, fölvetették azt a kérdést, ki a jobb barát, az-e, ki nagyon szeret, vagy az, ki sok jóban részesíti barátait? Megvitathatjuk mindkét kérdést, mert hiszen valóban nagyon megnyugtató érzés egy egyszerű ember igaz szeretete, ha nem is lehet nekünk semmiben segítségünkre, míg ellenben az élet megpróbátatásai, szerencsétlenségei között, kimondhatatlan áldás az, ha van egy barátunk, ki józan ítéllettel, segítő kézzel áll mellettünk. De én mégis bátran merem azt állítani, hogy ez egyik sem az igazi barátság, melynek mindezeknél magasztosabbnak kell lennie.

Kérdezzünk meg valakit, ki mélyen merített a boldogság forrásából, hogy mi volt legédesebb érzése; juttassuk eszébe legkedvesebb barátját, kinek képe ott tűnik föl életének legdrágább perczeiben, s akkor hallgassuk meg, hogy mi volt a titka, mi volt a lelke az ő megelégedett boldogságának. Az igazi, fenkölt értelemben vett barátság lelke az a becsülés, az a tisztelet, melylyel annak adózunk, kit szerencsések vagyunk barátunknak nevezhetni. Igazi barátunk csak az lehet, ki megérdemli e becsülést, kit lelke mélyéig ismerünk, kiből sohasem fedeztünk fel kétszínűséget vagy tettétést. A világ lehet csalfa és hamis, de mi ismerünk egy szívet, mely soha sem csalt meg; s bármi történjék is, ami az emberekben vetett bizalmunkat megingatja, a jó barát képe visszaállítja e bizalmat s megment a csüggedéstől. Ez az óriási nagy boldogító ereje a barátságnak: lelkiközösség egy fenkölt, tiszta, szerető lényvel.

Ezt tudva, ezt igaznak elismerve, elképzelhetjük, hogy milyen varázsa lehetett a Jézussal való barátságnak! Ha az aránylag gyarló ember is ilyen mély és boldogító benyomást tud tenni lelkünkre mi lehetett, közlőleg megismerhetni azt a szívet, melyet Isten és ember iránt mindig a legtisztább szeretet lelkesített. tanulmányozhatni azt a szellemet, melyben a legszigorubb kutató sem találhat egy mákszemnyi hibát. Ha a maga tökéletességében előttünk áll Jézus, akkor tudjuk csak elképzelni Mária boldogságát, midőn a Mester lábainál ült s szavaira figyelt; vagy Jézusét, ki keblére hajolt és szívverését hallgatta!

III.

Ambár a becsülés és tisztelet első feltételei a barátságnak, utánuk mindjárt a szeretet következik. Barátság alatt nem azt a pajtáskodást értjük, mely az iskola padjain kifejlődik, nem azt az ismeretséget, mely a szomszédokat összefüzi, mert hiszen naponta együtt beszélnek meg a falu nevezetes eseményeit az utcaajtóban, de ha nem találkoznának egy hónapig, elfelejtenék egymást. Lehetnek kellemes utitársaink is, lehetnek politikai párthiveink, de ezek még mindig nem barátok. Az igazi barátságban lélek lélekhez fűződik, szív szívet cserél. Gyönyörűen írja le az Ó-Testamentum a barátság classicus példáját, midőn Dávid és Jonathánról azt mondja, hogy lelkük összekapcsolódott s Jonathán úgy szerette Dávidot, mint saját lelkét. Egy ilyen szövetség soha sem bomlik föl, vagy ha fölbomlik, kimondhatatlan nagy veszteség árán történhetik.

Én nem fogadom el azt a nézetet, mely azt mondja, hogy a barátságnak ép úgy, mint a szerelemnek, csak egy ember lehet egyszerre a tárgya. Századunk egyik nagy gondolkozója, Rothe e nézet mellett harczol, és azt mondja, hogy kinek több barátja van egynél, az annak a jele, hogy még nem találta meg a valódit. Ámde Jézus példája ép az ellenkezőjéről győz meg bennünket, megmutatva, hogy a barátságnak lehetnek különböző fokai s hogy az emberi szív képes egyszerre több barátnak igaz szeretetét magába zárni.

F. E.

—♦♦♦♦—

Könyveinkről.

(Folytatás.)

Suttner Berta báróné békét hirdető budapesti felolvasásával foglalkozva egy bizonyos tekintetben *szomoruan* gyönyörködtem a remek fejtegetésekbe, a keresztény lélekből fakadó álmokban, melyek szemeink elé varázsolják a jövő hatalmas, gazdag államait, melyeknek közgazdasági állapotát nem gyengíti a *hadsereg* — uralkodván *béke* mindenütt!

Béke — — — nagy és merész szó. Sokan jöttek már a béke nevében. A béke apostolok legnagyobbika mindenesetre Jézus Krisztus volt, s vajjon mi lett működésének eredménye, az utókorra nézve? hogy az általános viszálykodások közepette megalakultak a keresztény egyházak, hogy saját kicsinyes pörlekedéseinket meg-meg szakítva, legalább egy-egy rövid időt szentelhessünk

a béke vallásának is; a szegény nyomorékká lett, vagy *haláltusával* vívódó katonának pedig a kezébe nyomja a »biblia-társulat« a béke-könyvét, hogy homályosodó szemei annak olvasása közben törjenek meg

Ó milyen gunyja, *paródiája* ez Jézus *emberszerető* vallásának!!

De hogy is reménykedhetünk mi addig *világbékéről*, a nemzeteknek egymás iránti keresztény elnézéséről, midőn a belső béke is hiányzik mindenütt; nemcsak a nemzetek és azoknak minden intézményeiből, hanem kevés kivétellel *minden egyes emberi lélekből!*

Jók akarunk lenni, elnézőek, de nem mindig sikerül. *Nagyot* akarunk alkotni, *általános* kérdésekkel foglalkozni és sokszor a legapróbb házi dolgot sem tudjuk mi asszonyok elvégezni. *Világbékét* óhajt lelkünk — és a *konyhaszemélyzet* közötti viszályt sem tudjuk megszüntetni!

Ezekkel a gondolatokkal foglalkozom, meglehetősen depri-mált hangulatban, midőn unitárius havi lapunkban szemembe tűnik egy rövid hír, hogy a mi kis imakönyvünk: *Szívemet Hozzád emelem* pünköstre megjelenik új bővített kiadásban.

Sohasem érzi az ember igazabban, hogy *mit* jelent e három szó: *szívemet Hozzád* emelem — mint ha az a véstjósító, meg nem magyarázható *ideges* nyugtalanság lép meg bennünket, mely sajnos épen minket *asszonyokat* gyötör legjobban.

Mig fiatalabb, egészségesebb, erősebb lelkű voltam, mindig azt állítottam, hogy nincs a léleknek szüksége imakönyvre! Minek? Elég gazdag az, hogy saját gondolatai által *emelje föl szíwünkét* Istenéhez; egy bizonyos tekintetben ezt ma is aláírom, de az *idő*, a különféle körülmények gondoskodnak arról, hogy a tulságosan elbizakodott emberi lelket megtanítsák arra, hogy bizony van szükség, vigasztaló, emelő *békességet nyújtó* segítő kézre!

Ilyen békességet hintő igaz barátunk nekünk *Boros György* női imakönyve.

Miután az új kiadás még nincs kezeim között, ez alkalommal a *réginek* szentelem mai közleményemet, hogy mialatt a régitől bucsut veszek, szeretettel üdvözöljem egyuttal az *ujat* is — hisz ha tartalma talán némileg meg is változik, vagy bővül valamivel, a *régi* marad az nekünk továbbra is ne is legyen más! Nem *kivülről* jövő ismeretlen, nyakatekert gondolatok kellenek nekünk, melyeket először tanulmányozni kell, hogy megérthessük és vigaszt várhassunk tőlük, hanem a *saját lelkünknek*, jól ismert százsor *átérzett*, titkos érzelmeinek kifejezése, melyek mint *visszhangok* szálljanak újból lelkünkre, hogy a minduntalan szunnyadó jobb érzéseket, magasabb gondolatokat *újból felébresszék*, a békétlen, de azért szüntelenül *békéért* sovárgó lelket pedig megnyugtassák!

»*Szívemet hozzád emelem és benned bízom Uram*« a XXV. zsoltár eme szavaival bocsátja utnak Boros imakönyvét és e békés nyúgodalmat hozó hangulat vonul végig az összes *elmélkedéseken* és *imákou*; mert két részből áll könyvünk tartalma. Ezuttal csak az első részből közlök mutatványul néhány gondolatot, melyek elmélkedések lévén, inkább csak okadatolják az imádság szükségés voltát.

»A virág kinyitja kelyhét, hogy a harmatcsepp behulljon; a a buzaszál föltartja fejét, hogy a csillag rátekintsen; a pacsirta fölszáll a légbe, hogy elzengje dalát; a szonju szarvas keresi az enyhítő forrást; az ember lelke vágyódik Istenéhez. *Minden fölfelé törekszik, miben élet van* — az ember *imádkozni* vágyik, mivel benne *lélek* van.«

A nőnek imádkozási vágyáról beszélve, mondja: »Ő gyengébbnek, érzékenyebbnek, ő *anyának* született. A nő szive olvadékonyabb, mint a férfié. Ha a nap fénye rásüt, hamarább fölébred, ha az éj homálya elfödi, azonnal félelem szállja meg és vágyódik közelebb az Istenhez.«

»Az okoskodó elme, a kételkedő értelem gyakran, sőt legtöbbször nem talál magyarázatot ahhoz, a mi a női szívnek éppen oly önként jó, mint a *tiüdbnek a lélegzés*, a szemnek a látás.«

Hála Istennek, ez csakugyan így van. Hiába magyarázzák és bizonyítják előttünk, hogy nincs Isten, nincs halhatatlanság A mi hitünk épen olyan *magától értetődő* dolog előttünk, akárcsak a *lélegzés*. Szeretjük, féltjük hozzánk tartozóinkat, szeretjük embertársainkat, szeretjük *saját gondolatainkat*, terveinket, törekvéseinket, nagyon természetes, hogy *hiszünk*, mert ezektől *megválni* soha nem akarunk.

Gyönyörű a »*szeretet hatalma*«-ról szóló elmélkedés. Pál apostól mondasával kezdődik: » . . Ha angyalok, vagy emberek nyelvén szólnék is, s a szeretet nincsen én bennem, semmi vagyok.« Ez első helyen — mondja Boros — a *nőnek* szól . . . mert a nőnek épen annyira fő jellemvonása az övéivel szemben a szeretet, mint az *emberiséggel szemben volt Jézusnak*.«

Ezután következik egy képsorozat, az *anyai* és *hitvesi* szeretetről. »Máriát kicsiny gyermekével egy képbe festi a művész. Ezen a képen mosolyogva, azon elmélázva tekint gyermekére, a másikon az aggodás nyomai látszanak, de mindenütt a *megmérhetlen anyai szeretet ömlik el a művész ecsetje alatt*. . . .«

»A leány elhagyja a szülői hajlékot, hol élete legszebb éveit töltötte és távozik idegenbe, egy oly férfi oldalán, akit teljesen nem is ismer. De mégis elmegy, mivel szereti őt, a *szeretet* pedig nem kérdez semmit, nem aggódik semmiért, hanem *követi a maga utját*.«

Az anya elbocsátja fiát az élet útjára. Elszomorító híreket hall felőle. Látja, hogy reménysége nem valósul meg: még arra is gondol, hogy öreg napjaira megtakarított esekély vagyonát elpazarolja a rossz fiu, de mind a mellett szívének szeretete meg nem változik, nem is csökken, de talán még fokozódik az aggodalommal. *Az anyai szív nem tud nem szeretni!*«

»A férj gondtalan, érzéketlen, néha még durva is, de ő keresi a kenyeret. A feleség bús, szeme mindig könnyel telve, de eltűr mindent és szenved panaszz nélkül, mert ő anya is, *az anya pedig életét áldozza magzatjéért*«

Az *egyedüllétről* elmélkedve, kérdi tőlünk Boros: »Volt-e valaki zugó, zajgó embertömegben, a hol teljesen idegennek érezte magát? Szavukat hallotta, de nem értette, nevetésüket látta, de szíve sajgott láttára.«

De még mennyire ismerjük mi asszonyok a *társaságban* való *egyedüllétet*! Egyedül vagyunk, mert idegen gondolatokat hallunk s a saját megszokott gondolataink nem lehetnek velünk . . . és midőn *magunkra maradunk*, csak akkor tűnik el az *egyedüllét*, mert a mint Boros czitálja: » . . . nem vagyok egyedül, mert az Atya velem van.«

Milyen szépen mondja más helyütt, ahol az *együtt érző együtt létről* szól és a templomi gyülekezet imájáról: »Olyan a közös imádság a szomjuhozó lelkeknek, a milyen a langyos nyári eső a lankadt virágoknak.« »Éppen olyannak képzelhető az a segítség, a melyet a hívők serege nyujt a gyöngéknek, az erőtelen ingadozóknak, mint a milyen az a segítség a melyet a jószívű ember nyujt a leesett méhnek, midőn ujára fölveszi, a napra kitartja, megszárítja, erőhöz segíti és azután repülni engedi.«

Ezen elmélkedés mondja végül, hogy »A szív őszinte imádsága a legtisztább ima, a tiszta érzelem, a nemes, jó lélek ez a kettő együtt megteremti az imádság *zenéjét* . . . *költészetét*, amit ismét legjobban megértenek s átéreznek *azok*, akikben legnagyobb a lelki erő és a szellemiség.«

»Lelkem, mint a fáradt galamb,
Békét csak úgy lel itt alant,
Oh Isten, ha árnyékodban
Nyughatom meg hajlékodban.«

»Van vigasztalás« című elmélkedés arra a bölcsességre tanít meg bennünket, hogy mily nagy hasznát vesszük annak, ha meggondoljuk, hogy minden rossz dolognak van jó oldala is. Ha hozzá szoktatjuk magunkat ahhoz, hogy a rossz után jól várjunk, már csak ez a várakozás is a vigasz balzsamát csepegteti szívünkbe. . . .«

»Éppen a nőnek nem szabad soha elcsüggedni; mert ki lesz a ki *bekötözze* majd a sebeket, melyeket a férfiak az élet csatáiban

szereznek? *Ki lesz, a ki majd uj lobogót varrjon, ha szétlépetett a régi?* Ki lesz majd, hogy vigasztalást szóljon a férjnek, midőn az élet küzdelmei között megtörve, csüggedten hajol karjai közé?»

Bár tudnának e szavak mindnyájunknak erőt adni a folytonos küzdelemre!

De egy sem oly találó asszonyoknak, mint a »Vigasz a kedvetlenségben.«

»Sokszor, nagyon sokszor jutunk abba a helyzetbe, hogy a nélkül, hogy tudnók mióta, elveszett a lelki erőnk, elcsüggedt az önbizalmunk s az embereket kerüljük, mintha *félnénk* tőlük.«

»Házunkban nincs nyúgodalmunk, a munka — mit eddig dalolva végeztünk — oly nehéz tehernek tetszik, mintha a paradicsomból azért üzettünk volna ki, hogy ezt végezzük.

Olyan közönséges, mindennapos, olyan önző és rosz indulatu mindenki irántunk.«

»Érettünk senki sem érez, ránk senki sem gondol. Mindenki ellenünk van, mindenki magának él. Önzés és ámitás minden, amit az emberek tesznek. Valóban úgy látjuk, hogy az embernek jobb is lett volna nem születni, ha ennyi rosz jutott osztály-részéül« stb.

Hát bizony, mi tagadás benne, ezeket az érzéseket mi *mondatról mondatra* átérezzük néha és bár megdöbbenünk, hogy ily hamisítatlan őszinteséggel tárja fel lelkünket az író, de egyuttal jól eső megnyugvás is fog el bennünket, mert a mely könyv ilyen hűen festi le a mi lelki világunkat, az bizonyosan a helyes gyógyszer is eltalálja!

Lássuk mivel vigasztal meg bennünk ezen elmélkedés, »A kétségbeesett szívnek az a legelső orvossága, ha *önmagába* száll és őszintén, bizalommal és reménységgel megvizsgálja minden gondolatát, minden érzelmét, *ekkor bekövetkezik a kibékülés*. A békés, csöndes órákban, más a látásunk, más az itéletünk . . . Néha el sem hisszük, hogy tőlünk származott volna egy-egy cselekedetünk.«

Csak hogy hányszor nem tud megjönni magától ez a békés magába szállás! *Ilyénkorra* szükséges e kis könyv, hogy észre térítsen bennünket.

Az imádkozásnak a női lélekre való hatásáról beszélve Boros a többek között a következő képet festi: »Az imádkozó anyának mintaképe Mária, midőn ott van a kereszt alatt, melyen szívének magzatja, a kinok között megtörve, Isten kezébe ajánlja lelkét: »Képzeljük magunkat ez anya helyzetébe. Ott volt ő már a Pilátust, ott az ítélő bírakat körülövező néptömeg között is. Hallotta azt az éktelen lármát, a melyből csak ennyi volt érthető »feszítsd meg őt!« Az arczulverés kinos fájdalmait, fiával együtt, végig szenvedte; a Golgotha gyötrelmes utján fölment, de sem itt, sem

ott nem segíthetett, még csak le sem törülhetette a fájdalom könnyűit, még csak meg sem csókolhatta azt a homlokot, mely egykor oly boldogan pihent anyai kebelén! Nem segíthetett a szenvedőn, nem segíthetett önmagán sem — és még sem *repedt meg anyai szíve*. Hogyan lehetett ez? Csak úgy, hogy más módon lelt vigaszt és segítséget.

A fájdalom könnyüi között az *imádkozás* meghozta a vigasztalást s midőn meghallotta fia utolsó imáját: »*atyám, a te kezébe ajánlom lelkemet!*« — ő már tudta, hogy lesz még találkozása fiával . . . «

»Ama harmadik nap reggelén — kérdi az író — *ki* volt az első, a ki a sirt meglátogatta; és *ki* volt az első, aki *meglátta*, (mert megérezte), hogy a sír üres, ha nem az *anya* és a többi *nők?* . . . Nemde nem ők hallották-e meg az anyal szavát a menyből, (a tisztán látó lélek magasan szárnyaló képessége által), amely azt mondotta: »Ne féljete ti, mert jól tudom, hogy a megfeszített Jézust keressétek, nincsen itt, mert föltámadott!« — *Ezek* a nők mennek el, hogy hirt vigyenek a tanítványoknak és *ezek* hallják meg az úton, midőn azt mondja: »Legyetek üdvözölve!«

Vajjon melyik nőnek ne esnének ezek a szavak jól, azon iparkodva, hogy továbbra is az *eszmék* birodalmában kívánjon élni?!

Még egy utolsót idézek a »tisztá lélek« czimű elmélkedésből, hogy a jövő számban azután az *imádságokra* térhessek át.

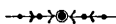
»A nagy és tisztá lélek kultusa az *egyedül* változatlan és bizonyos. Az élő vagy száraz fa, a nyers vagy faragott kő, a mozgó állat, vagy a műhelyben készült bálvány és mindazok a szent jelvények, amelyek akár az Istent, akár a Jézust, akár a szenteket ábrázolják előnkbe, mind elváltoznak, el is enyésznek, éppen mint az a kéz, a mely csinálta, ellenben az a *lélek*, amely a *művész lelkét ihlette*, az, a mely a gondolatot táplálta, amely a *szeretet tűzét élesztette*, nemcsak megmarad, hanem *tökéletesedik*. Sőt többet tesz: hódít, országokat foglal el, *birodalmakat vesz tulajdonába.*«

E magasan szárnyaló szavak után hadd fuggesszem még végül az én *legkedvesebb* — ezen elmélkedések között is jelen levő — himnuszomat :

»Köselb hozzád, Uram
Mind közelebb,
Habár sulyos kereszt
Nyom engemet,
Lelkem e dalba van
Közelb hozzád, Uram,
Mind közelebb «

Mert meg vagyok arról győződve, hogy ha minden ember csak egy kicsit is »közelebb« kíváncznék Istenhez — *mind közelebb* jutnánk ama fenséges álom megvalósulásához, az *általános békéhez!*

Perczelné Kozma Flóra

Japánról.

(Második közlemény.)

Mig a parti városokban angol kényelemmel, konyhával berendezett, modern hotelek fogadják az idegent, frakkos pinchérek, bóbitás fejkötőjü szobalányok szolgálják ki feszes illendőséggel, az ország belsejében kicsi, felkonkorodó fedelű, fából épült, papírfalu teaházak nyílnak meg előttünk és művészien fésült, tűkkel diszes hajju, tarka nemzeti viseletbe öltözött muszmék (fiatal lányok) látják el európai gyomornak nehezen bevehető eledelekkel, italokkal, melyeket apró tálczákon, számtalan kis csészében, tálkában, a hozzávaló fényezett, gömbölyű fapálczikákkal és folytonos hajlongás, nevetgélés közben kínálgatják.

Ezek a japán lányok, ha szépeknek nem is mondhatók, de tarka, eredeti öltözetükben, mesterségesen feltornyolt, koromfekete hajjukkal, amit az angol operettek révén mindnyájan ismerünk, örökös nevetésükkel, folytonos hajlongásukkal rendkívül kedvesek. S mikor a zöld bokrok, fák között feltűnik egy-egy ilyen alak nagy, tarka napernyője árnyában, rengeteg hátesokraikkal, könnyű libegő járásukkal csillogó pillangóknak, tarka tollu kolibriknek vélnők őket.

Legszébbek a gésák, kávéházi énekesnők, tánczosnők, kiket a nép legszebb leányai közül választanak össze és Tokioban erre a czélra alapított conservatoriumban tanítanak mesterségükre.

A japáni egyik legfőbb tulajdonsága az udvariasság. Hajlong ott mindenki, a czopfos vendéglős, terjedelmes életépárja, az utczán elhaladók, kedvesen, barátságosan. Az utas ezalatt a földre terített gyékényen guggol, mert a vakítóan tiszta hófehér, el és összetolható, papírfalu japáni házban semmi butor sincs, leszámítva azokat a kis faalkotmányokat, melyekhez a földön guggoló nők éjjeli álomra fejüket támasztják. De ezeket is csak éjszakra hozzák be. Mert rendkívül mesterséges frizurájukat egy félévben csak egyszer alkotják újra és ezért úgy kell aludniok, hogy abban valamiképen kár ne essék.

Az idegennek éjjeli nyugalomra fekete bársony párnákat hoznak be, amire aztán végignyulhat a gyékényen s ha van takarója, magára is teritheti és alhatik is, ha ugyan a folyton betolakodó, mindenféle emléktárgyakat áruló kereskedők ezt megengedik, akik szintén lehető udvarias hajlongások, folytonos mosolygás közben kínálgatják portékájukat.

Ezektől csak alvást tetteve, lehet valahogy menekülni, különben reggelig ott guggolnának, mikor pedig, alighogy a nap feljött, a fogadós egyszerre eltolja a szoba mozgó falát, betódulni engedve a reggeli, olykor nagyon hűvös levegőt és és mozdásra szólítva fel őt, melyet az egész háznép nem különbség nélkül, az udvaron levő kut körüli medencékben végez.

Míg az utas reggelijét végzi, a ház előtt mezei munkások csoportja halad el, vállán czipelve szerszámaikat, gyorsan nyüzsgöve, mint a hangyák és kerek, hegyes szalmakalapjaikkal olybá feltűnve, mint valami óriási gombák. Siet, szorgoskodik ott mindenki. A japáni rendkívül szorgalmas, munkás nép. A mezők telve munkással, a templomok körül, a városokban egész táborok, utcák állnak sátrakból, bazárokból a mikben a japán nép szorgalmáról, ritka műizlésről tanuskodó műtárgyakat árulják. Hihetetlen mennyiségű és rendkívül finom dolgokat lehet ott látni elefántcsontból, fából, porcellánból. Hát még fantasztikus festményeik, remek selyemhímzéseik. Mindezeket világszerte árulják, vásárolják, bámulják.

A vidék is nagyon kultivált. A zöldelő rizsföldek, gondozott kertek, melyeknek ősszel legkiválóbb diszítésük a krizantém pompás, száz meg százféle változataiban, színében. Hát még a templomok minden képzeletet túlhaladó aprólékossággal kidolgozott fa- és aranydiszitményei s a lépten-nyomon előtűnő bálványok, szörnyebbnél szörnyebb, de roppant munkával előállított torzalakok mind ennek a népnek ernyedetlen munkáságáról tanuskodnak.

És ez a nép mégis szegény. Sehol annyi rongyos, rosszul táplált, undok betegségeket mutogató embert, gyermeket nem lehet látni, mint a japáni városok szegényebb részében s a vele rokon Kinában s legkiváltképen Koreában, ahol olyan tulbó a népség és oly kevés a föld, hogy a folyamokban, hajókon, dereglyékben is tanyáznak számtalan mennyiségben, a mocsaras partok közelében Hjah! ott is beválik, hogy „kevés a fóka és sok az ember.“ De hát épen azért tud az aránylag oly kicsi tartomány annyi katonát küldeni. Aztán a japáni vitéz katona, nem fél a haláltól, amely reá nézve csak a szenvedések megszűnését jelenti s így bátran megy neki.

Már kicsi korában munkára fogják a gyermeket. Ha egyebet még nem is tud dolgozni, már hét, nyolcz éves korában a hátára kötik az öcscsét, vagy hugát, hadd czipelje, míg az anyja dologra jár. Az ilyen gyermekek mindenféle kendőkkel úgy egymáshoz vannak kötözve, hogy úgy látszanak, mintha csak egy, kétféjü gyermek lenne az egész. Piere Loti, ez a Japánban többször is tartozkodó francia író érdekes epizodot ír le egy ilyen kis fiuról.

Mikor egyszer riksán egy távolabb vidéken utazott, az uton mellette rongyos, piszkos, rút gyermek haladt, hátára kötözött öcscsét czipelve. Az idegen utast meglátva, mosolygóra vont a rút arcocskáját és oly kecsesen hajtotta meg magát, oly csinos mozdulattal lobogtatta meg legyezőjét, hogy szinte megszépült bele. Az utas kis ezüstpénzt dobott neki, melyen — mint valami rendkívüli, soha nem látott csodán — úgy elbámult a szegény fucska.

Mikor több óráig tartó útja után visszatért egy nevezetes templom megtekintéséből, a gyermeket ugyanazon a helyen találta, kezében kis mezeivirág bokrétával, melyet hálából a kocsijába dobott és aztán, a további jutalmat be sem várva, gyorsan eliramodott.

„Ez az egyetlen eset — írja Piere Loti — amelyben japáni létem alatt a szív nyilvánulását láttam “ Mert ez a fogalom ottan nincs még kellőleg kifejlődve, a keresztény vallás hivatása azt a népnél életre kelteni és megtanítani arra, amit mi lelki-érzésnek, felebaráti szeretetnek nevezünk.

Jótékony intézeteknek, humánus segítő egyleteknek alig van nyoma, legfőlebb a keresztény missionariusok foglalkoznak újabb időben efféle kísérletekkel. A föld pedig kevés, nem termel annyi rizst, hogy mindenkinek elegendő jusson belőle.

Mert a főtt rizs ennek a népnek a főtápláléka. Hihetetlen gyorsasággal és ügyességgel tudják elkölteni, két kis fapálczika segítségével, ami európai embernek még hosszabb gyakorlat után is alig sikerül.

De hagyjuk ezeket a sötét képeket és térjünk át vidámabb tárgyakra és mondjunk el valamit egy fényes bál leírásából, melyet szintén Pierre Lotinak egy hosszabb, aprólékosabb leírásából vontam ki s a melyre a francia írónak befolyásos ismerősei révén sikerült meghívást szereznie.

Az előkelő japániak rendkívüli fénnel, gazdagságban élnek, rengeteg pompával öltözködnek, hihetetlen sokaságu cselédséget tartanak. Az utóbbi időben nagyon törekednek az európai műveltségre és lehetőleg utánozni igyekeznek a civilizált országok életmódját, szokásait.

A bál, melyet Loti leir, szintén egészen európaias jellegű volt, a külügyminiszter és neje: Sodeska grófnő adta a császár születésnapjának a tiszteletére Tokióban és nyomtatott francia meghívókat küldött szét az ünnepélyre.

Száz meg száz feketébe öltözött, fehérén számozott dzin várta riksájával a vasutnál az érkezőket, hogy őket egyenként a palotába szállítsa.

Az út európai jellegű utcákon vezet végig, modern házakkal, a melyek bármely európai vagy amerikai nagy városba beillenének, de sem nem szépek, sem nem eredetiek. A házak fölött telefon- és telegrafrótók hálózata, a szélesebb utcákban gázvilágítás, néhol a lóvonatu vasut túlkölése, csilingelése hallszik. S ha a kis emberfogatok nem mondanának ellent, akár Párisban vagy New-Yorkban képzelhetné magát az ember.

Maga a miniszter villája is teljesen európai stylben épült; olyan valami, mint egy előkelőbb fürdő gyógyháza, csöppet sem eredeti. Az egész előkelő világ hivatalos az ünnepélyre, melyen ugyan maga az ünnepelt mikádó nem fog megjelenni, annál kevésbbé, csak néha, nagyritkán látható felséges neje.

De ezenkívül nemcsak az európai diplomaták és ezek családjai, hanem egész Japán előkelősége ott van a mulatságon, mindmegannyi gróf, marquis, grófnő, marquisnő, akik ősrégi czimeiket, a divatnak hódolva, ezekre a francia rangfokozatokra váltották fel.

A kivilágított kert velencei ünnepélyre emlékeztet. A majdnem nappali világításban jól kilehet venni a fehér ház ablakaiból alácsüggő violaszin zászlókat, mert ez a császáriház színe, telehimezve nagy krizanthemekkel, a szent virággal, a mely azt a szerepet játsza a japán heraldikában, mint a francziáknál a lilium. Csodaszép krizanthemek sorfala közt haladnak fel a vendégek a lépcsőkön, hol a ház ura, urnője és még két udvarhölgyféle üdvözli őket, valamennyi a legújabb európai divat szerint öltözve: az ur fekete frakkban, fehér nyakkendővel, mellén számos érdemrenddel, a nők halványlila, krémszín fehér, legutóbbi párisi divatu uszályos selyemruhákban, divatosan fésült hajjal, vállig érő keztyűkkel. Angolos kézszerítással francia nyelven üdvözlik az érkezőket és igazán csinosak és kedvesek.

Mindez egészen korrekt, kifogástalan és mégis . . . azt a benyomást teszi a szemlélőre, mintha maszkarásdit játszanának ezek az urak és asszonyságok.

A termekben megszólal a zene, német zenekar egy Strausz keringőt játszik, a párok forgnak, keringenek, de mintha nem

jókedvükből tennék, hanem csak muzsájból tanulták volna be ezt a nekik szokatlan tánczot

A négyeseket francia zenekar játszsa, ismert operettek dallamaiból összealkotott zene ez, amely ebben az egzotikus országban olyan különösen hangzik. Szinte jól esik, mikor ezek közt a kiöltözött népségek között olykor feltűnik egy-egy nemzeti viseletben megjelenő uriember hosszú czopfjával, bőjju tarka kimonnjában, melyet sokkal ügyesebben tud hordani s amely sokkal jobban illik neki, mint a fekete európai viselet. S miközben legyezőiket mozgatva, végig mustrálják ezt a maszkarádát játszó társaságot, mintha gúnyos mosolyra vonulnának hosszan lecsüngő bajusz alatt rejlő ajkaik.

Nőket, fiatal leányokat is látni nemzeti viseletben. Oh mint illik nekik ez az élénkszinü drága selymekből való, pompás himzésü viselet, a tükkel megszurkált lesimitott haj, a pillangó-szerű övcokor, milyen igazán kedvesek, kecsesek ebben a reájuk szabott viseletben!

Most az udvar érkezik. A vendégek sorfalat képeznek, közben egy operette melodiákból összekomponált induló hangjai mellett belép néhány tulságosan aranyos, tulságosan fényes udvari méltóság, utat nyitva két csoport nőnek.

(Folyt. köv.)

A tiz hajadon.

Egyszer Bethlemben esküvő volt. Az esküvő mindenütt érdekkeltő és fontos esemény s így volt ez örökké, mióta csak emberek élnek a földön. Sehol sem voltak azonban az esküvők ünnepélyesebbek, mint Judaeában. Nagyon sok tenni való volt, mielőtt a fiatal pár, szépen kiállitva, egybekelhetett. A menyasszony szüleinek tanácsát ki kellett kérni a házasság felől. Az öregebbek összejöttek és megbeszélték. Szokásban volt pénzt fizetni, még pedig vagy az ifjak adtak a menyasszony atyjának, vagy emez osztott ki közöttük.

Írásbeli nyilatkozatot kellett aláírni, kötelezettséget vállalni. Mindez olyan dolog volt, amiről a menyasszony semmit sem tudott. A fiataloknak eljegyzés után, mielőtt egybekeltek volna, nem volt szabad látniok egymást mindernap, mint nálunk. Nem sétáltak együtt a holdvilágon, nem utazták be az országot, nem ültek együtt magokra a társaságokban; hanem egymástól teljesen különéltek, még inkább, mint azelőtt; s tényleg nem is látták egymást a menyegző napjáig. S akkor sem olyan módon találkoztak, mint nálunk. Nálunk az a divat,

hogy a vőlegény az esküvőre kijelölt időben barátaival a menyasszony atyjának házához megy, mindkét család tagjai egybegyűlnek, a pap elvégzi tisztét, a szertartás után nagy vacsora van, borral, virágokkal és szórakoztatókkal. Azután pedig a fiatal asszony hazamegy férjével. A zsidóknál a vőlegény néhány kortársa, — rendszeren legjobb barátai — kíséretében vidám menetben fáklyákkal, koszorúkkal és énekszóval megy menyasszonyához. Utközben találkozik egy csapat leánnyal leendő párja barátnőivel, akik az ellenkező irányból jöttek. A két menet egyesül, a leányok visszafordulnak s az egész vidám csapat az eljegyzett háza elé vonul, hogy őt vidám örömkialtásokkal fogadják s maguk közé vévén a fiatal ember házához vezessék. Itt már a vendégek össze vannak gyűlve, az asztalok finom eledelokkal megrakva, zenészek huzzák a legszebb dalokat s az ünnepeleg a késő éjjeli órákba ér véget.

Azon alkalmal, melyről beszélünk. Betlehemben a két ház kissé távol volt egymástól, az előkészületek nagyobbak voltak, mint rendszeren, a fiatal emberek egy kissé megkéstek s nem kezdhették vidám menetüket oly korán, mint tervezték. Éjfél felé volt már, midőn elindultak a vőlegény házatól. A fiatal lányok, akiknek utközben velük találkozni kellett volna, számszerint tizen, már szürkületkor elfoglalták helyeiket fényesen égő fáklyáikkal és kíváncsian néztek abba az irányba, honnan a vőlegénynek kellett jönie.

Volt a leányok között őt, akik nem voltak szokva a kése-delemhez és a várakozáshoz. Ezek nem voltak elkészülve kése-delemre, az akadályokra és álldogálásra. Tudták, hogy körülbelől meddig tart el fáklyájuk s azt gondolták, nem is fog elégni egészen. A többi leány okosabb volt, ők gondoltak az ut hosszúságára és az akadályokra. Így okoskodtak: az esküvők sohasem pontosak és mindig sok tenni való van az utolsó pillanatokban, senki sem gondol az időre, mikor mindenki annyira el van foglalva. A mellett ez nagy esküvő is lesz, sok nép lesz együtt, sok előkészületet kell tenni, bizonyosan késni fognak. a vacsora nem lesz készen, a vendégek nem érkeznek meg a maga idejében; nem lesz baj, ha kissé több olajat veszünk, hogyha fáklyáink kiégnek, ismét megtölthessük. Lehet, hogy nem lesz szükség reá, de lehet, hogy lesz. Jobb többet venni, mint igen keveset. Így ők magukkal hozták az olajtartót is, midőn hazulról eljöttek.

Képzeldük a tiz leányt egybegyűlve a menyasszony házának bejárata előtt, a kapu alatt, amint vigan nevetgélnek és beszélgetnek, mint fiatal leányokhoz ilyenkor illik. Egy órája már elmúlt, kettő is. Mi lehet a baj? kérdezték egymástól

Sohasem jönnek már? Én még soha életemben nem várakoztam ennyit egy helyen, jegyzé meg egyik, valami szerencsétlenségnek kellett történni, szólt a másik. Nemsokára kezdtek elálmósodni s alig tudták szemeiket nyitva tartani. A ház fala mellé állították mécseseiket és leültek. Nemsokára egymásután szépen mind elaludtak. Alighogy elaludtak, zajos lárma riasztotta fel álmukból. Vidám nevetéstől zengett az éj, s világos volt a fáklyák lángjától. A legények kiabáltak: „föl, föl, jön a vőlegény, menjetek elébe és fogadjátok.“ Nagy zavar támadt erre a lányok között, felugráltak, ahogy tudtak. nyujtozódtak, dörzsölték szemeket és mécseseik után kaptak. De lám, majdnem egészen ki voltak égve; a mécsbélek meg voltak kormosodva s a láng épen kialvó félben. Egy pillanat alatt indulni kellene, akik olajat hoztak kannáikban, gyorsan betöltötték a mécsesbe, a bél hamuvá égett részét letörölték s rögtön mentek tovább. A többi egészen fejét vesztette. Mit is tegyenek? Mécses nélkül nem mehettek, mécsük pedig ki volt aludva, s nem volt olajuk, hogy ismét megtöltsék. Zavarukban megrohanták társaikat. „Adjatok a tietekből.“ De ezek azt felelték, azt nem tehetjük, a miénk is aligha elég lesz, ha mi megosszuk veletek a magunkét, az összes mécsesek ki fognak aludni. Menjetek gyorsan a boltba s vegyetek.“ A szegény leányok elfutottak a legközelebbi boltba, bizony elég messze volt, s midőn odaértek, be volt zárva és a boltos mélyen aludt. Kiáltottak és olyan zajt csaptak, hogy az egész utcát felzavarták. A kereskedő mélyen aludt, ugyancsak nehéz volt felébreszteni. S mikor felébredt, még sok időbe telt, míg kinyitá az ajtót, s még többbe, míg kimérte a kis adagokat az olajos korsóból. Így ellátva, a leányok gyors lépéssel odébb álltak s lélekszakadva futottak. Hallották a zenét, látták a fáklyák csillogását a világos égbolton, csak még pár perc kellett volna, hogy a menetet elérjék. Megizzadva és lihegve igyekeztek gyorsítani lépéseiket, de a helyett, hogy gyorsabban mentek volna, még lassabban mentek, mert már erejük fogytán volt. Midőn a házat megpillantották, az ajtó épen nyitva volt, a fényes világítás belülről kiözlött az éjbe, a menet zajosan tódult be s az utolsó pillanatban az ajtó be volt zárva. A szegény elkésett leányok lassították lépéseiket, de még elvánszorogtak a házig s kopogtattak az ajtón. Semmi felelet; olyan nagy lárma volt belül, olyan élénk társalgás és nevetés, olykor tányércsörgés és zene, hogy nem hallották meg őket. Végre a vőlegény észrevette, hogy valaki kiáltja: „Nyissák ki az ajtót“ és tudakozódott, hogy kik vannak ott.

„Mi vagyunk, mondák, a menyasszony barátnői.“ „Honnan tudhatom én azt, volt a felelet. Nem voltatok társaságában,

nem jöttetek a többivel, mindenki itt van, aki ide tartozik. Nem bocsáthatlak be." Ok nélkül mondták el a történeteket, ok nélkül rimámkodtak, nem akarta őket bebocsátani és miután annyit álldogáltak már künn, hogy az éjjeli hűvösség egészen átjárta őket, eltávoztak fáradtan, szomoruan és szegyenkezve. Elestek a lakodalomtól, a mulatságtól, a köszönettől, szóval mindentől, csupán mert elfelejtették fáklyáikba kissé több olajat tenni. Már hetek óta várva várták ezt a nagy lakodalmat, új ruhákat készítettek, csinosították magukat, dicsekedtek társaiknak, hogy ők meg vannak híva a lakodalomba koszorusleányoknak; s mind ennek egy kis gondatlanság miatt vége van, Haragosan álltak reményeik romjai fölött, elkeserítve a visszautasítás miatt. Nem voltak készen és kizárták őket. Csak épen egy dolog hiányzott, az, amire abban a pillanatban szükségük volt és ennyi elég volt. Mindenük volt, csak olajuk nem, szépek, csinosak, okosak, elevenek voltak, csak olajuk nem volt. Mindenre el voltak készülve, ami csak megeshetik, csak épen arra nem, ami megtörtént és az ajtó becsukódott előttük.

Irta Frothingham, ford Varga Béla.

(Folyt. köv.)

TARTALOM: Jézus, mint jó barát. F. E. -- Könyveinkről. Perczelné Kozma Flóra. — Japánról. Fanghné Gyujtó Izabella. — A tiz hajadon. Varga Béla.

Fülöp Sándor

— Női szabó —

Készít angol, francia ruhát és konfekciót a legutolsó divat szerint.

Ugyszintén elfogad hölgyeket a szabás és varrás tanításra.

Kolozsvárt, Kossuth Lajos-utca 10.

Nyomatott Gámán J. örökösénél Kolozsvárt, Kossuth L-utca 10.